

Kompüter vasitəsi ilə qiymətləndirmə

Yusif HƏSƏNQULİYEV,
Ordubad şəhər tam orta internat məktəbinin informatika müəllimi

Milli kurikulumun qəbul edilməsindən sonra təhsildə bir sıra müsbət dəyişikliklər baş vermişdir. Ayrı-ayrı fənlərin tədrisinin yeni formada təşkili, müasir və təsiredici üsulların tətbiqi mövzuların mənimsənilməsinə kömək etməkdədir.

Ən başlıcası isə təhsildə İKT-dən daha səmərəli istifadə etmək üçün məktəblərdə kompüter siniflərinin yaradılmasıdır. Bu gün şəhər və kənd məktəblərinin əksəriyyəti kompüterlərlə təchiz olunmuşdur. Nəticədə ayrı-ayrı fənlərin tədrisində İKT-dən istifadə etmək imkanı artır. Kompüterlərdən məktəblərdə başqa məqsədlər üçün də istifadə etmək olur. Belə ki, şagirdlərin müəyyən zaman ərzində qazandıqları biliklərinin summativ qiymətləndirilmələrində də kompüterlərdən istifadə mümkündür.

Ənənəvi dərstdə şagirdlərin biliyi gündəlik olaraq qiymətləndirilirdi və bu qiymətlər sinif jurnalında qeyd olunurdu. Yeni kurikulumla görə isə qiymətləndirmə mövzu bitdikdən sonra kiçik summativ qiymətləndirmə, birinci yarımlin və ikinci yarımlin sonunda isə böyük summativ qiymətləndirmə şəklində aparılır. Sonuncu qiymətləndirmə forması isə müəllimlər üçün ağır və yorucudur. Məlum olduğu kimi, yarım il ərzində fəndən və sinifdən asılı olaraq summativ qiymətləndirmələrin sayı müxtəlifdir.

İndi isə qısaca olaraq qiymətləndirmə mexanizmini açıqlayaq.

Əvvəlcə müəllim bölməyə aid müəyyən sayda sual bankı hazırlayır. Sonra isə bu sualları ya əlyazması formasında, ya da kompüterdə hazırlayıb şagirdlərin sayı qədər çap edib paylayır. Şagirdlər bəndlər üzərində qeydlər qoymaqla cavablarını bildirirlər. Müəllim bu vərəqləri toplayır, hər bir vərəqdə şagirdin doğru və yanlış cavablarının sayını hesablayır. Doğru cavabların sayına görə onlara vərəqdə uyğun qiymətlər yazır.

Birinci və ikinci yarımlin qiymətlərini yazmaq isə daha mürəkkəb bir prosesdir. Belə ki, summativ qiymətlər toplanmalı, onun orta qiyməti, daha sonra isə onun 40%-i tapılır. Sonra yenidən böyük summativ qiymətin 60%-i tapılır. Onlar toplanır və uyğun qiymət çıxarılır.

Mən bu prosesləri asanlaşdıran bir sistem və proqram hazırlayıb ondan istifadə etməklə bu sahədəki çətin və yorucu prosesi aradan qaldırmış, eyni zamanda daha zövqlü hala gətirmişəm. Qeyd edirəm ki, milli kurikulumun qəbul edildiyi vaxtdan mən bu proqramdan istifadə edirəm.

İndi isə bu işin mahiyyətini açıqlamağa çalışacağam. Mən bu prosesi mərhələlərə ayırmaq istəyirəm.

I mərhələ. Sualların hazırlanması və kompüterə daxil edilməsi.

Təbiidir ki, suallar fəndən və mövzudan asılı olaraq mətndən və şəkildən (sxem, şəkil, diaqram və s.) ibarət olur. Mətn hissəsi kompüterin ofis proqramlarından biri olan WORD-də, şəkil hissəsi isə Paint-də və ya başqa proqramlarda hazırlanır. Sonra bu suallar proqramın köməyi

ilə xüsusi bazada yerləşdirilir. Qeyd edirəm ki, bu suallardan ibarət bazadan hər zaman istifadə etmək olar.

II mərhələ. Summativ qiymətləndirmənin aparılması.

Bu mərhələdə proqramın köməyi ilə summativ qiymətləndirməyə aid suallar seçilir. Şagirdlər isə öz kompüterlərindəki xüsusi proqramı işə salıb soyadını, adını və atasının adını daxil edərək testə başlayır. Testin sonunda proqram şagirdin doğru cavablarına görə qiymətləri təyin edib müəllimin kompüterinə göndərir. Bütün şagirdlər testi bitirdikdən sonra müəllim proqram vasitəsi ilə onların cavablarını, doğru, yanlış və imtina etdiklərinin sayını və qiymətini siyahı şəklində printerdə çap edərək sinif müəlliminə təqdim edir. Təbiidir ki, həmin qiymətlər eyni zamanda jurnalda da aparılır.

III mərhələ. Yarımillik və illik qiymətləndirmələr.

Summativ qiymətlər kompüterin yaddaşında arxivləşdirildiyindən orada mövcud olmaqdadır. I yarımlin sonunda bir düyməni basmaqla məktəbin bütün siniflərinin ayrı-ayrı fənlər üzrə qiymətləri çıxarılır. Eyni proses II yarımlin sonunda yenə bir düyməni basmaqla bütün məktəb üzrə şagirdlərin II yarımlin və illik qiymətləri çıxarılır. Təbiidir ki, nəticələr yenə printerdə çap olunur və jurnalda yazılır.

İndi isə şagirdlərin testlə işləmə prosesini göstərik.

Müəllim öz kompüterindəki proqramı işə salır. Belə bir görüntü alınır (bax: şəkil 1).

Müəllim “Sinfi, bölməni və variantı seç” düyməsini basır. Belə bir görüntü alınır (bax: şəkil 2).

Şagirdlər “Test” proqramını işə salır, monitorun ekranında qarşılıqlı aşağıdakı görüntü çıxır (bax: şəkil 3).

Əvvəlcədən məktəbdəki bütün şagirdlərin soyadı, adı və atasının adı bazaya yerləşdirilir ki, şagirdlər həm çətinlik çəkməsinlər, həm də vaxta qənaət etsinlər. Hər bir şagird şəkildə görünən “Soyad” siyahısından soyadını, “Ad” siyahısından adını və “Ataad” siyahısından atasının adını tapır.

Bundan sonra “Başla” düyməsini basır və testə başlayır (bax: şəkil 4).

Şagird doğru cavabı variantlar panelində qeyd edərək “Növbəti” düyməsinə basıb testə davam edir (şəkildə B variantı seçilmişdir).

Test başa çatdıqdan sonra şagirdin nəticəsi ekranda görünür (bax: şəkil 5).

Artıq şagirdlərin hər birinin nəticəsi müəllimin kompüterindəki bazaya göndərilmişdir. Bundan sonrakı iş müəllimə aiddir.

Müəllim işə davam edir. “Fənni daxil et” və “Arxivlə”, sonra isə “Nəticələrin çapı” düymələrini basır. Oradan ardıcıl olaraq şagirdlərin portfoliosuna qoyulmaq üçün hər bir şagirdə aid olan və ümumi sinfin nəticələrini çap edir.

Dərs ilinin I yarısı başa çatdıqda müəllim “I yarımlin qiymətləndirilməsi”, dərs ili başa çatdıqda isə “II yarımlin qiymətləndirilməsi” düymələrini basır.

